

JOAN F. MIRA

*“El restaurador
va obrir una botella
amb un nom
que no recorde,
vessà un raig d’oli
claríssim en una copa
bombada i calenta,
i em va demanar que
n’aspirés l’aroma.
No tinc un olfacte
potent ni educat, però
aquella inhalació
no l’oblidaré mai.
Era, exactament,
un perfum d’herba
fresca acabada
de segar”*

oli d’oliva

El món i el temps en què ens ha tocat viure ja són prou complicats i confusos per amargar-nos els simples plaers de l’existència, com ara la lectura de la premsa, escoltar música, menjar, o contemplar el paisatge. Un món ben estrany, certament, on les ideologies més tèrboles i immundes guanyen crèdit de nou entre la ciutadania, i on la raó democràtica pareix que es perd en el seu propi cansament. Algunes altres raons estan també en perill, quan el Govern d’Eduardo Zaplana decideix que un títol de llicenciat en Filologia Catalana no demostra que el seu posseïdor tinga algun coneixement de valencià (supose que els llicenciats en Filologia Hispànica o Espanyola també hauran de demostrar per altres vies que saben prou castellà). La raó democràtica és dèbil, el solatges de la bèstia humana són espessos i antics, sempre a punt de remoure’s i sempre necessitats de moltes capes d’ètica, d’intel·ligència i de civilitat. Sense les quals capes, la nostra part més inconfessable –la bèstia, feroç o aparentment mansa– alça el cap, obre la boca i devora implacablement la part humana. La part humana, però, la intel·ligència, la cultura acumulada, el plaer de la bellesa i dels sentits esmolats, no para de donar sorpreses i sensacions que confirmen les ganes de viure, fins i tot rodejats de brutícia moral i de derrotes. Encara no som del tot humans, com afirma l’Eudald Carbonell (quan ho serem?, al cel, o en un nou paradís terrenal?, al final impossible de la història?), però hi ha molts plaers subtils que ens fan sentir més persones. Com ara el perfum d’un bon oli d’oliva.

L’olivera, ho sap tothom, és un arbre molt antic i sagrat, part d’aquell patrimoni essencial que ens van deixar els grecs i els més antics que els grecs: el blat, la vinya, la figuera, la ceràmica finament decorada, el marbre en forma de columnes i d’estàtues, i altres coses que encara conservem. Al nostre país hi ha oliverars amb molts segles d’història, alguns potser amb més d’un mil·lenari, i contemplar-los retorçuts i ben tallats, ben treballats, amb aquella combinació entre escultura natural de la soca i cultura refinada de la tècnica agrària, és un regal dels déus. Quant al suc de l’oliva, els refinaments de la cultura poden arribar a extrems sublimes. No els faré la propaganda d’això que en diuen dieta mediterrània, que no passa de ser resultat del bon sol i d’una mica de seny. No els cantaré la superioritat dels nostres olis sobre els altres (els olis andalusos, ja se sap, són resultat del latifundi i de les subvencions de la Unió Europea, els olis toscans o calabresos són una estafa de la publicitat, els olis grecs són sempre incerts, etc.), ni faré publicitat gratuïta de ningú. Simplement els contaré que divendres, dia 26 d’abril, entre el record de la batalla d’Almansa i la Mare de Déu de Montserrat, un servidor va sopar a la vila de les Borges Blanques, després d’haver pronunciat un sermó sobre la família Borja a la Biblioteca Municipal, i d’haver provocat per tant una mica d’escàndol entre alguns dels presents. En acabant, el senyor alcalde de la vila i un altre membre del consistori em van dur a un restaurant. Els membres del consistori i l’amo de l’establiment van encetar una conversa erudita sobre els olis del país, de la comarca i de la vila, i com a mostra el restaurador va obrir una botella amb un nom que no recorde, vessà un raig d’oli claríssim en una copa bombada i calenta, i em va demanar que n’aspirés l’aroma. No tinc un olfacte potent ni educat, però aquella inhalació no l’oblidaré mai. Era, exactament, un perfum d’herba fresca acabada de segar. No sé si els lectors massa urbans coneixen aquesta olor, però si no l’han sentida mai no ho podran entendre. Vagen al camp de vesprada, agafen una corbella, tallen l’herba d’un marge o de les vores d’una séquia, i aspiren. No es pot descriure, o jo no puc. I així era l’olor d’aquell oli. Potser no som encara plenament humans, però qui fa un oli com aquest s’aproxima moltíssim a la plenitud.